

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.2
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.9/6 din 25 septembrie 2015*

CURRICULUM la disciplina

„DREPT PENAL”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTORI:

Ghenadie NICOLAEV,
judecător al Curții Supreme de Justiție a RM, formator INJ
Valeria ȘTERBEȚ,
doctor în drept, formator INJ
Vladimir HOLBAN,
procuror în demisie, formator INJ
Adriana EȘANU,
doctor în drept, conferențiar universitar, formator INJ

_____ **AVIZAT**
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Dat fiind faptul că prin intermediul normelor dreptul penal se protejează în modul cel mai eficace ordinea de drept și, pe cale de consecință, ordinea socială, este fără tăgadă că această ramură a dreptului reprezintă în cadrul sistemului unitar mijlocul principal de apărare a celor mai importante valori sociale. Din această perspectivă, scopul prioritar al formării profesionale a audienților, candidați la funcția de judecător și procuror – destinatari ai disciplinei „Drept penal”, rezidă în aprofundarea cunoștințelor teoretice și practice privind instituțiile dreptului penal substanțial și aplicarea corectă a acestora, în cultivarea gândirii analitice și a celei predictive, precum și în stimularea deprinderii de a lucra creativ și productiv, prin aceasta audientul asumându-și responsabilități în procesul de luare a deciziilor.

Concepția de formare inițială în materia dreptului penal substanțial se canalizează, predilect, pe: valorificarea deplină a potențialului intelectual al audientului, exploatarea practicii judiciare relevante în sensul unei bune asimilări a materiei penale, formarea abilităților practice ale viitorilor procurori și judecători, lărgirea orizontului intelectual al viitorilor procurori și judecători. Pentru a atinge respectivele deziderate, formatorul va realiza activități moderne și flexibile de formare (care presupun, în special, atât eliminarea progresivă a metodologiei de examinare care verifică abilitățile de memorare, cât și personalizarea activităților de formare). Metodele și tehnicile de formare aplicabile în cadrul orelor de curs și a celor practice, vor favoriza crearea unei ambianțe activ-participative, apte de a cultiva însușiri fundamentale unui judecător și procuror, și anume: independență, responsabilitate, creativitate, spirit critic, gândire analitică, aptitudini și atitudini exploratoare, astfel încât, odată admis în funcție, să facă față provocărilor presupuse de râvnita aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dar și modificărilor pe care o suferă materia dreptului penal național ca urmare a influenței jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să interpreteze normele juridico-penale incluse în Partea Generală și Partea Specială a Codului penal;
- să ia decizii la soluționarea cazurilor practice ce țin de încadrarea juridică a unei infracțiuni în acord cu regulile de calificare a infracțiunilor;
- să formuleze raționamente și să susțină argumentat puncte de vedere în materia dreptului penal substanțial;
- să evalueze corectitudinea sau incorectitudinea unor soluții din practica de urmărire penală și cea judiciară;
- să reevalueze procesul de incriminare, dezincriminare și reincriminare a faptelor prejudiciabile consacrate în Partea Specială a Codului penal;
- să estimeze efectele pozitive și negative asupra calității aplicării legii penale pe care le au diversele amendamente operate în Codul penal al Republicii Moldova.
- să formuleze unele recomandări teoretice în scopul îmbunătățirii calitative continue a legii penale în unison cu principiul legalității incriminării.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- distingă infracțiunile care comportă anumite similitudini;
- descrie semnele obiective și subiective ale faptelor incriminate în Partea Specială a Codului penal;
- identifice acele elemente constitutive ale infracțiunilor, care nu sunt specificate în mod expres în dispozițiile de incriminare corespunzătoare;
- stabilească legăturile dintre normele legii penale și normele de referință din actele normative extrapenale;
- traducă în limbajul dreptului penal faptele ilegale de relevanță penală, desprinse din realitatea socială;
- determine criteriile de delimitare dintre infracțiuni și faptele ilegale nepenale;
- aplice hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în procesul de interpretare a normelor de drept penal;
- compare noile instituții introduse atât în Partea Generală, cât și în Partea Specială a Codului penal, din perspectiva legii penale mai favorabile, precum și a soluțiilor ce se impun în rezolvarea cazurilor concrete deduse judecății;
- determine modelele de alternativă pentru normele penale speciale, caracterizate prin disfuncționalități tehnico-juridice;
- utilizeze metodele specifice dreptului penal în procesul de elucidare a esenței juridice a unei sau altei componente de infracțiune;
- formuleze propuneri de compatibilizare a prevederilor normelor penale autohtone cu prevederile legislației europene;
- selecteze instrumentarul teoretico-practic necesar ca suport la clarificarea naturii juridice a unei sau altei componente de infracțiune;
- programeze algoritmi de calificare în cazul unor infracțiuni determinate;
- propună soluții funcționale pentru eficientizarea aplicării normelor și instituțiilor dreptului penal;
- determine perspectivele dezvoltării dreptului penal ca instrument de realizare a politicii penale în Republica Moldova;
- realizeze redactarea rechizitoriilor și hotărârilor, elaborate de procurori și judecători în funcție, în planul verificării corespunderii acestora cu legea penală.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Drept penal	Nicolaev Ghenadie; Șterbeț Valeria; Holban Vladimir; Eșanu Adriana	I	164	50	114	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Componența infracțiunii și pluralitatea de infracțiuni	2	6
2.	Participația	2	6
3.	Pedeapsa penală și individualizarea pedepselor	4	8
4.	Liberarea de răspundere penală și liberarea de pedeapsă penală	2	6
5.	Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei și cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării	-	6
6.	Măsurile de siguranță	-	2
7.	Calificarea infracțiunilor	8	20
8.	Infracțiuni contra vieții persoanei	2	4
9.	Infracțiuni contra sănătății persoanei	2	2
10.	Infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei	4	6
11.	Infracțiuni privind viața sexuală	2	2
12.	Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor	2	4
13.	Infracțiuni contra patrimoniului	4	6
14.	Infracțiuni contra familiei și minorilor	2	4
15.	Infracțiuni legate de traficul de substanțe narcotice, psihotrope, analoage sau precursori ai acestora	-	4
16.	Infracțiuni economice	4	8
17.	Infracțiuni în domeniul transporturilor	2	4
18.	Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice	2	4
19.	Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică	4	8
20.	Infracțiuni de corupție în sectorul privat	2	4
TOTAL		50	114

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Componenta infracțiunii și pluralitatea de infracțiuni</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și importanța componentei infracțiunii. 2. Elementele și semnele componentei infracțiunii. 3. Pluralitatea de infracțiuni: noțiune și forme. 4. Trăsăturile comune ale formelor de pluralitate de infracțiuni. 5. Condițiile concursului de infracțiuni. 6. Condițiile stării de recidivă. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Componenta infracțiunii: considerente teoretico-practice. 2. Coraportul dintre infracțiune și componenta infracțiunii. 3. Implicațiile unor prevederi din CEDO privind componenta infracțiunii. 4. Forme și modalități ale concursului de infracțiuni și ale recidivei. 5. Probleme actuale ale legislației, teoriei și practicii judiciare privind pluralitatea de infracțiuni. 6. Delimitarea pluralității de infracțiuni de infracțiunea unică. 	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Flipchart.</p> <p>Seminar-dezbateri; Lucru în grup; Feedback; Flipchart.</p>	<p>Lectura surselor bibliografice.</p> <p>Studiu individual de cercetare; Rezolvare de probleme.</p>
<i>Tema 2. Participația</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptul, natura juridică și condițiile participăției. 2. Participanții la infracțiune: noțiune și diferențe specifice. 3. Formele participăției: noțiune și diferențe specifice. 4. Răspunderea penală a participanților la infracțiune. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Probleme actuale ale teoriei și practicii judiciare privind participația. 2. Gradul de dependență între participanți. 3. Examenul teoretic și practic în cauzele privind incidența participăției simple, participăției 	<p>Prelegere cu suport vizual; Proiector/laptop.</p> <p>Fișe de lucru; Feedback; Extrase din hot.judiciare</p>	<p>Lectură problematizată.</p> <p>Soluționarea spețelor; Studiul practicii judiciare.</p>

complexe și a excesului de autor. 4. Implicarea la infracțiune și distincția acesteia de participare.		
<i>Tema 3. Pedepșa penală și individualizarea pedepselor</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptul, scopul și funcțiile pedepsei penale. 2. Clasificarea categoriilor pedepselor penale. 3. Caracterizarea categoriilor pedepselor penale aplicabile persoanei fizice/persoanei juridice. 4. Criteriile generale de individualizare a pedepselor. 5. Forme de individualizare a pedepselor. 6. Particularitățile aplicării pedepsei:<ul style="list-style-type: none"> - mai blânde decât cea prevăzută de lege; - în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției; - pentru infracțiunea neconsumată; - pentru recidiva de infracțiuni; - pentru participare; - în cazul unui concurs de infracțiuni; - în cazul unui cumul de sentințe; - cazul executării hotărârii unui stat străin. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Considerente teoretico-practice privind sistemul pedepselor penale consacrate de legea penală a Republicii Moldova. 2. Modalitatea de executare a pedepselor aplicabile persoanei fizice/persoanei juridice. 3. Mijloace și criterii de individualizare a pedepsei. 4. Studiul practicii judiciare privind aplicarea pedepsei:<ul style="list-style-type: none"> - mai blânde decât cea prevăzută de lege; - în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției; - pentru infracțiunea neconsumată; - pentru recidiva de infracțiuni; - pentru participare; - în cazul unui concurs de infracțiuni; - în cazul unui cumul de sentințe; - cazul executării hotărârii unui stat străin. 5. Modul determinării termenului pedepsei definitive în cazul cumulării diferitelor pedepse, al înlocuirii pedepselor, precum și al computării arestului preventiv.	<p>Prelegere cu suport vizual; Proiector/laptop.</p> <p>Brainstorming; Exercițiu; Feedback; Flipchart; Copii de sentințe</p>	<p>Lectura surselor bibliografice.</p> <p>Studierea practicii judiciare/hot. explicative ale Plenului CSJ; Pregătirea temelor pentru activitățile practice.</p>

Tema 4. Liberarea de răspundere penală și liberarea de pedeapsă penală		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Noțiunea, temeiul și condițiile liberării de răspundere penală. 2. Tipurile liberării de răspundere penală. 3. Prescripția tragerii la răspundere penală: termene și efecte. 4. Categoriile liberării de pedeapsă penală. 5. Prescripția executării sentinței de condamnare.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Caracterizarea tipurilor liberării de răspundere penală prevăzute în Partea Generală și în Partea Specială a Codului penal. 2. Aplicarea prescripției tragerii la răspundere penală în unele situații concrete. 3. Considerente teoretico-practice privind liberarea de pedeapsă penală. 4. Condiții de operare a liberării de pedeapsă penală în raport cu categoriile consacrate în legea penală.</p>	<p>Prelegere cu suport vizual; Metoda socratică; Proiector/laptop.</p> <p>Dezbatere; Fișe de lucru; Feedback; Flipchart;</p>	<p>Lectură problematizată.</p> <p>Studiul practicii judiciare; Rezolvarea de probleme.</p>
Tema 5. Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei și cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Noțiunea, natura juridică, condițiile operării cauzelor care înlătură caracterul penal al faptei prevăzute la art.36 – art.40¹ CP RM. 2. Examenul teoretic și/sau practic în cauzele privind săvârșirea infracțiunii cu depășirea limitelor legale ale legitimei apărări, reținerii infractorului, stării de extremă necesitate, riscului întemeiat sau ca rezultat al executării ordinului sau dispoziției superiorului. 3. Noțiunea, natura juridică și trăsăturile cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării. 4. Condițiile aplicării cauzelor care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării.</p>	<p>Rezolvare de probleme; Dezbatere; Feedback; Fișe de lucru;</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru independente.</p>
Tema 6. Măsurile de siguranță		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Scopul și tipurile măsurilor de siguranță. 2. Aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter</p>	<p>Studiu de caz; Feedback; teste de evaluare.</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de</p>

<p>medical.</p> <p>3. Aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter educativ.</p> <p>4. Particularitățile expulzării.</p> <p>5. Specificul și condițiile confiscării speciale și a confiscării extinse.</p>		lucru în grup mic.
<p>Tema 7. Calificarea infracțiunilor</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Noțiunea și importanța calificării infracțiunilor.</p> <p>2. Procesul și etapele încadrării juridico-penale a infracțiunilor.</p> <p>3. Calificarea infracțiunilor în cazul unui concurs de infracțiuni și în cazul concurenței normelor juridico-penale.</p> <p>4. Calificarea infracțiunilor în cazul activității infracționale neconsumate.</p> <p>5. Calificarea infracțiunilor săvârșite în participație.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Bazele științifice și metodologice ale procesului de calificare a infracțiunilor.</p> <p>2. Modalități de calificare a infracțiunilor.</p> <p>3. Particularitățile etapelor procesului de calificare a infracțiunilor.</p> <p>4. Specificul calificării infracțiunilor în cazul concursului de infracțiuni (real și ideal).</p> <p>5. Specificul calificării infracțiunilor în cazul concurenței dintre normele generale și normele speciale.</p> <p>6. Specificul calificării infracțiunilor în cazul concurenței dintre două norme speciale.</p> <p>7. Specificul calificării infracțiunilor în cazul concurenței dintre o parte și un întreg.</p> <p>8. Problemele calificării infracțiunilor neconsumate.</p> <p>9. Problemele calificării infracțiunilor săvârșite în participație.</p>	<p>Prelegere cu suport vizual; Metoda socratică; Proiector/laptop.</p> <p>Studiu de caz; Feedback; Demonstrația; Dezbaterea; Tehnica parcării; Fișe de evaluare; Studiu/dosare finisate cu sentințe definitive și irevocabile.</p>	<p>Lectură problematizată.</p> <p>Studiu individual de cercetare; Rezolvare de probleme; Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare.</p>
<p>Tema 8. Infracțiuni contra vieții persoanei</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra vieții persoanei.</p> <p>2. Elementele constitutive obiective ale infracțiunilor contra vieții persoanei.</p> <p>3. Elementele constitutive subiective ale</p>	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Flipchart.</p>	<p>Lectură problematizată a surselor bibliografice.</p>

<p>infracțiunilor contra vieții persoanei. 4. Circumstanțele legale care agravează sau atenuază răspunderea pentru omor.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Noțiunea de omor și argumentarea pericolului social sporit al infracțiunilor contra vieții persoanei. 2. Analiza juridico-penală a infracțiunilor contra vieții persoanei. 3. Comparația între infracțiunile contra vieții persoanei. 4. Problemele practicii judiciare privind infracțiunile contra vieții persoanei. 5. Soluționarea controverselor privind incriminarea și calificarea infracțiunilor contra vieții persoanei.</p>	<p>Seminar-dezbateri; Demonstrația; Feedback; Flipchart.</p>	<p>Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare; Soluționarea spețelor.</p>
<i>Tema 9. Infracțiuni contra sănătății persoanei</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra sănătății persoanei. 2. Elementele constitutive obiective ale infracțiunilor contra sănătății persoanei. 3. Elementele constitutive subiective ale infracțiunilor contra sănătății persoanei.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Caracterizarea indicatorilor vătămării integrității corporale sau a sănătății. 2. Analiza juridico-penală a infracțiunilor contra sănătății persoanei. 3. Comparația între infracțiunile contra sănătății persoanei. 4. Delimitarea infracțiunilor contra sănătății persoanei de faptele conexe penale și nepenale.</p>	<p>Prelegere cu suport vizual; Metoda socratică; Proiector/laptop.</p> <p>Brainstorming; Rezolvarea spețelor; Feedback; Flipchart.</p>	<p>Lectura critică a surselor bibliografice.</p> <p>Elaborarea de rapoarte științifice; Rezolvarea spețelor.</p>
<i>Tema 10. Infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei</i>		

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei. 2. Elementele constitutive obiective ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul III al Părții Speciale a Codului penal. 3. Elementele constitutive subiective ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul III al Părții Speciale a Codului penal.</p>	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Flipchart.</p>	<p>Lectură problematizată a surselor bibliografice.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Analiza juridico-penală a infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei. 2. Compararea unor infracțiuni prevăzute în Capitolul III al Părții Speciale a Codului penal cu unele infracțiuni contra patrimoniului, contra familiei și minorilor, contra justiției etc. 3. Coautoratul, complicitatea, tentativa etc. în cazul infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei. 3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile contra libertății, cinstei și demnității persoanei. 4. Influențele calității textului incriminărilor referitoare la infracțiunile contra libertății, cinstei și demnității persoanei asupra procesului de aplicare a acestor incriminări.</p>	<p>Studiu de caz; Lucru în grup; Feedback; Fișe de observare; Proiector/laptop.</p>	<p>Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare; Soluționarea spețelor.</p>
<p><i>Tema 11. Infracțiuni privind viața sexuală</i></p>		

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptul de infracțiuni privind viața sexuală. 2. Tipologia infracțiunilor privind viața sexuală. 3. Calitatea tehnico-legislativă a reglementărilor din Capitolul IV al Părții Speciale a Codului penal. 4. Comparația între infracțiunile privind viața sexuală. 5. Coautoratul, complicitatea, tentativa etc. în cazul infracțiunilor contra inviolabilității sexuale și libertății sexuale a persoanei. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trăsăturile caracteristice ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV al Părții Speciale a Codului penal. 2. Analiza juridico-penală a infracțiunilor privind viața sexuală. 3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile privind viața sexuală. 4. Influențele calității textului incriminărilor referitoare la infracțiunile privind viața sexuală asupra procesului de aplicare a acestor incriminări. 	<p>Prelegere interactivă; Flipchart.</p> <p>Studiu de caz cu lucru în grup; Discuția în perechi; Feedback; Fișe de lucru.</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru independente.</p> <p>Elaborarea rapoartelor științifice; Rezolvarea spețelor.</p>
<p><i>Tema 12. Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor</i></p>		

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cadrul reglementar și tipologia infracțiunilor contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor. 2. Algoritmul de încadrare juridică a faptelor infracționale incriminate în Capitolul V al Părții Speciale a Codului penal. 3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trăsăturile caracteristice ale elementelor constitutive și ale elementelor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor. 2. Disocierea infracțiunilor contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor de unele fapte penale conexe. 3. Probleme de încadrare a faptelor incriminate în Capitolul V al Părții Speciale a Codului penal. 4. Cauzele de nefuncționare a normelor juridico-penale ce stabilesc răspunderea penală pentru infracțiunile contra drepturilor politice, de muncă și a altor drepturi constituționale ale cetățenilor. 	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Feedback; Flipchart.</p> <p>Seminar-dezbateri; Demonstrația; Feedback; Flipchart.</p>	<p>Lectura critică a surselor bibliografice.</p> <p>Pregătirea temei pentru activități practice; Elaborarea de rapoarte științifice; Rezolvarea spețelor.</p>
<i>Tema 13. Infracțiuni contra patrimoniului</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Criteriile de sistematizare a infracțiunilor contra patrimoniului. 2. Cadrul reglementar și tipologia infracțiunilor comise prin sustragere. 3. Comparația între infracțiunile contra patrimoniului săvârșite prin sustragere. 4. Analiza juridico-penală a infracțiunilor contra patrimoniului, altele decât cele săvârșite prin sustragere. 5. Rezolvarea controverselor privind încadrarea juridică a infracțiunilor contra patrimoniului, altele decât cele săvârșite prin sustragere. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p>	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming; Feedback; Flipchart.</p> <p>Brainstorming;</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru în perechi.</p> <p>Redactarea</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Problemele practicii judiciare privind infracțiunile săvârșite prin sustragere. 2. Influențele calității textului incriminărilor cu privire la infracțiunile săvârșite prin sustragere asupra procesului de aplicare a acestor incriminări. 3. Problema concursului de infracțiuni și a concurenței de norme în cazul infracțiunilor contra patrimoniului. 4. Etapele activității infracționale în cazul incriminărilor prevăzute în Capitolul VI al Părții Speciale a Codului penal. 5. Problemele participației în cazul infracțiunilor contra patrimoniului. 6. Criteriile de distincție dintre infracțiunile contra patrimoniului și faptele conexe penale și nepenale. 7. Problemele optimizării cadrului normativ al infracțiunilor contra patrimoniului. 	<p>Rezolvarea spețelor în perechi; Demonstrația; Studiu de caz cu lucru în grup; Tehnica parcării; Feedback; Fișe de evaluare; Flipchart.</p>	<p>rechizitoriilor și hotărârilor, elaborate de procurori și judecători în funcție, în planul verificării corespunderii acestora cu regulile de calificare a infracțiunii; Rezolvarea spețelor.</p>
<p><i>Tema 14. Infracțiuni contra familiei și minorilor</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Caracterizarea generală a infracțiunilor prevăzute în Capitolul VII al Părții Speciale a Codului penal. 2. Analiza elementelor constitutive și a elementelor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor contra familiei și minorilor. 3. Delimitarea unor infracțiuni contra familiei și minorilor de faptele conexe. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trăsăturile caracteristice ale elementelor constitutive și ale elementelor circumstanțiale agravante ale infracțiunilor contra familiei și minorilor. 2. Disocierea infracțiunilor contra familiei și minorilor de unele fapte penale conexe. 3. Participația și etapele activității infracționale neconsumate în cazul infracțiunilor contra familiei și minorilor. 4. Probleme de încadrare a faptelor incriminate în Capitolul VII al Părții Speciale a Codului penal. 	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Flipchart.</p> <p>Studiu de caz cu lucru în grup; Brainstorming frontal; Feedback.</p>	<p>Lectura critică a surselor bibliografice.</p> <p>Pregătirea temei pentru activități practice; Elaborarea de rapoarte în baza examenului practicii judiciare; Rezolvarea spețelor în perechi.</p>

Tema 15. Infracțiuni legate de traficul de substanțe narcotice, psihotrope, analoage sau precursori ai acestora

<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art.217, 217¹-217⁶, 218 și 219 CP RM.</p> <p>2. Interpretarea normelor care prevăd răspunderea pentru faptele prejudiciabile consacrate la art.217, 217¹-217⁶, 218 și 219 CP RM.</p> <p>3. Disocierea infracțiunilor prevăzute la art.217, 217¹-217⁶, 218 și 219 CP RM de unele fapte penale și nepenale conexe.</p> <p>4. Soluționarea controverselor privind tragerea la răspundere penală pentru infracțiunile legate de traficul de substanțe narcotice, psihotrope, analoage sau precursori ai acestora.</p>	<p>Studiu de caz cu lucru în grup; Feedback; Fișe de lucru.</p>	<p>Rezolvarea individuală a spețelor; Elaborarea de rapoarte științifice.</p>
--	---	---

Tema 16. Infracțiuni economice

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Tipurile infracțiunilor economice.</p> <p>2. Algoritm de încadrare juridică a faptelor infracționale incriminate în Capitolul X al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>3. Criteriile de distincție dintre infracțiunile economice și faptele conexe penale și nepenale.</p> <p>4. Participația în cazul infracțiunilor economice.</p>	<p>Prelegere modernă; Power Point; Flipchart.</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru în grup.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul X al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>2. Coautoratul, complicitatea și tentativa la infracțiunile economice.</p> <p>3. Probleme de încadrare a faptelor incriminate în Capitolul X al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>4. Cauzele de nefuncționare a normelor juridico-penale ce stabilesc răspunderea penală pentru infracțiunile economice.</p> <p>5. Examenul practicii judiciare asupra infracțiunilor economice.</p>	<p>Brainstorming frontal; Lucrul în perechi și în grup pentru rezolvare de spețe; Feedback.</p>	<p>Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare; Soluționarea spețelor.</p>

Tema 17. Infracțiuni în domeniul transporturilor

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Tipologia infracțiunilor în domeniul transporturilor.</p> <p>2. Metodologia încadrării juridice a faptelor</p>	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal;</p>	<p>Lectura problematizată a surselor bibliografice.</p>
--	--	---

<p>prejudiciabile incriminate în Capitolul XII al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>3. Disocierea infracțiunilor în domeniul transporturilor de unele fapte conexe penale și nepenale.</p> <p>4. Soluționarea controverselor legate de tragerea la răspundere penală pentru infracțiunile în domeniul transporturilor.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Trăsăturile caracteristice ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul XII al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>2. Comparația între infracțiunile în domeniul transporturilor.</p> <p>3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile în domeniul transporturilor.</p> <p>4. Examenul practicii judiciare referitoare la infracțiunile în domeniul transporturilor.</p>	<p>Feedback; Flipchart.</p> <p>Dezbateri; Studiu de caz; Feedback.</p>	<p>Pregătirea temei pentru activități practice; Elaborarea de rapoarte în baza studiului practicii judiciare.</p>
<p><i>Tema 18. Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice</i></p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Caracterizarea generală a infracțiunilor prevăzute în Capitolul XIII al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>2. Algoritm de încadrare juridică a faptelor infracționale incriminate în Capitolul XIII al Părții Speciale a Codului penal.</p> <p>3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile contra securității publice și a ordinii publice.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Elemente constitutive ale infracțiunilor contra securității publice și a ordinii publice.</p> <p>2. Problema concursului de infracțiuni și a concurenței de norme în cazul infracțiunilor contra securității publice și a ordinii publice.</p> <p>3. Respectarea principiului legalității la aplicarea răspunderii penale pentru infracțiunile contra securității publice și a ordinii publice.</p> <p>4. Criteriile de distincție dintre infracțiunile contra securității publice și a ordinii publice de faptele conexe penale și nepenale.</p>	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming frontal; Flipchart.</p> <p>Lucru în grup; Soluționarea cazurilor practice; Feedback.</p>	<p>Lectura critică a surselor bibliografice.</p> <p>Elaborarea referatelor științifice; Rezolvarea spețelor.</p>

Tema 19. Infrațiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tipologia faptelor infracționale incriminate în Capitolul XV al Părții Speciale a Codului penal. 2. Trăsăturile caracteristice ale infracțiunilor prevăzute la art.324-332 CP RM. 3. Cauze speciale de liberare de răspundere penală în materia infracțiunilor de corupție. 4. Probleme de interpretare și respectare a principiului legalității incriminării ce derivă din utilizarea în conținutul incriminator al art.327-329 și 332 CP RM a unor semne estimative. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art.324-332 CP RM. 2. Disocierea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică de faptele conexe penale și nepenale. 3. Concurența de norme penale și concursul de infracțiuni, privite în raport cu calificarea faptelor prevăzute la art.324-332 CP RM. 4. Examenul practicii judiciare privind infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică. 5. Probleme de încadrare a infracțiunilor de corupție comise în participație.	<p>Prelegere interactivă; Brainstorming.</p> <p>Soluționarea cazurilor practice; Feedback; Flipchart; Dosare multiplicate; Fișe de evaluare.</p>	<p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru independente</p> <p>Rezolvarea spețelor; Studiul practicii judiciare; Studiu individual de cercetare a jurisprudenței CtEDO în materie de provocare la acte de corupție.</p>
--	--	---

Tema 20. Infrațiuni de corupție în sectorul privat

<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tipologia faptelor infracționale incriminate în Capitolul XVI al Părții Speciale a Codului penal. 2. Trăsăturile caracteristice ale infracțiunilor prevăzute la art.333-335¹ CP RM. 3. Disocierea infracțiunilor de corupție din sectorul privat de faptele conexe penale și nepenale. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Calitatea tehnico-legislativă a reglementărilor din Capitolul XVI al Părții Speciale a Codului penal. 2. Algoritmul de calificare al infracțiunilor de corupție în sectorul privat 3. Probleme actuale ale legislației și practicii judiciare referitoare la infracțiunile din Capitolul XVI al Părții Speciale a Codului penal.	<p>Prelegere cu suport vizual; Proiector/laptop; Brainstorming.</p> <p>Seminar-dezbateri; Studiu de caz cu lucru în perechi.</p>	<p>Lectura problematizată a surselor bibliografice.</p> <p>Elaborarea de rapoarte în baza examenului practicii judiciare; Rezolvarea spețelor.</p>
---	--	--

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audiențelor în cadrul orelor practice;
- Realizarea activităților individuale, în perechi și de grup;
- Redactarea rechizitoriilor și hotărârilor, elaborate de procurori și judecători în funcție, în planul verificării corespunderii acestora cu legea penală;
- Susținerea a două testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor profesionale;
- Elaborarea de rapoarte și referate asupra unui subiect propus pentru cercetare în calitate de lucru individual.

B. Evaluarea finală va consta într-un examen realizat în formă scrisă la finele semestrului, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele teoretice precăutate la orele de curs și la orele practice, precum și soluționarea cazurilor practice referitoare la încadrarea juridică a faptelor în acord cu regulile de calificare a infracțiunii.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1994. – Nr.1.
2. Codul penal al Republicii Moldova: Legea nr.985 din 18.04.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 2002. – Nr.128-129.

Jurisprudență/Practica judiciară:

3. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală (2008-2010): Culegere / col. red. Gurschi C., Botezatu R., Dolea Ig. ș.a. - Chișinău, 2012.

Literatură didactică și științifică:

4. Andone-Bontaș A. *Infracțiuni privitoare la viața sexuală*. - București, 2010.
5. Botezatu Ig. *Răspunderea penală pentru escrocherie*. - Chișinău, 2010.
6. Bogdan S. *Eroarea în dreptul penal*. - București, 2008.
7. Brînză S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială*. Vol.I, II. - Chișinău, 2015.
8. Cioclei V. *Dreptul penal. Partea Specială: infracțiuni contra persoanei*. - București, 2009.
9. Cioclei V. *Drept penal. Partea Specială. Infracțiuni contra patrimoniului*. - București, 2011.
10. Coptețchi S. *Răspunderea penală pentru atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale*. - Chișinău, 2012.
11. Crijanovschi S. *Aspecte teoretice și practice ale infracțiunii de șantaj*. - Chișinău, 2012.
12. Eșanu A. *Infracțiuni legate de prelevarea organelor sau țesuturilor umane în reglementarea legislației penale contemporane*. - Chișinău, 2009.
13. Gîrla L. *Aspecte teoretice și practice privind infracțiunea de pruncucidere*. - Chișinău, 2006.
14. Grama M. *Participanții la infracțiune și particularitățile răspunderii lor*. - Chișinău, 2004.
15. Grama M., Botnaru S., Șavga A. ș.a. *Drept penal. Partea Generală*. Vol.I. - Chișinău, 2012.
16. Hadîrcă I. *Răspunderea penală pentru infracțiunile săvârșite în sfera circulației substanțelor narcotice, psihotrope, a analoagelor și precursorilor acestora*. - Chișinău, 2008.
17. Manea V. *Răspunderea penală pentru acțiunile care dezorganizează activitatea penitenciarelor*. - Chișinău, 2010.
18. *Manualul Judecătorului pentru cauze penale* / coord. ed. M.Poalelungi. - Chișinău, 2013.
19. Mutu-Strulea M. *Analiza juridico-penală a spălării banilor*. - Chișinău, 2006.

20. Plop A. *Răspunderea penală pentru provocarea ilegală a avortului*. - Chișinău, 2015.
21. Popov R. *Subiectul infracțiunilor prevăzute în capitolele XV și XVI ale Codului penal*. - Chișinău, 2012.
22. Prodan S. *Răspunderea penală pentru infracțiunile legate de creditare*. - Chișinău, 2011.
23. Rusu I., Rusu M.I. *Lipsirea de libertate în mod ilegal*. - București, 2010.
24. Selevestru I. *Răspunderea penală pentru delapidarea averii străine*. - Chișinău, 2015.
25. Stati V. *Răspunderea penală pentru infracțiunile legate de insolvabilitate*. - Chișinău, 2003.
26. Stati V. *Infracțiuni în care mijlocul de transport apare ca obiect material sau ca mijloc de săvârșire a infracțiunii*. - Chișinău, 2010.
27. Stati V. *Infracțiuni economice: Note de curs*. - Chișinău, 2014.
28. Ștefănuț R. *Infracțiunea de violare de domiciliu în legislația Republicii Moldova și în cea a României*. - Chișinău, 2011.
29. Timofei C. *Răspunderea penală pentru traficul de influență*. - Chișinău, 2012.
30. Timofei S. *Răspunderea penală pentru infracțiunile în domeniul concurenței*. - Chișinău, 2011.
31. Țurcan I. *Răspunderea penală pentru coruperea pasivă*. - Chișinău, 2011.
32. Vidaicu M. *Aspectele juridico-penale ale eutanasiei*. - Chișinău, 2009.
33. Visterniceanu E. *Răspunderea penală pentru tâlhărie*. - Chișinău, 2006.